

L'ART

A banda de l'art romànic, altres manifestacions artístiques sorgides al llarg de la història han deixat la seva empremta en terres gironines.

L'exponent més important després del romànic és potser l'art gòtic, que també es va desenvolupar àmpliament, sobretot a la ciutat de Girona, amb diversos exemples d'arquitectura civil i religiosa i amb una catedral que posseeix la nau més ampla de tot el gòtic europeu. Com a dada curiosa, cal dir que la construcció d'aquesta nau va motivar un llarg debat entre els responsables catedrallics i els arquitectes.

L'art gòtic també fou important a Castelló d'Empúries: la seva església parroquial de Santa Maria és coneguda popularment com la «catedral de l'Empordà», a causa de les seves grans dimensions.

Altres manifestacions artístiques que al llarg dels anys han perfilat la història de l'art també han tingut referents en aquesta terra, però no és fins a finals del segle XIX i principis del XX quan, amb el modernisme, Girona torna a adquirir una importància cabdal en el món de l'arquitectura i de les arts decoratives. Aquest protagonisme es veu reforçat per la gran tradició pictòrica de la zona, que arranca amb l'escola paisatgística d'Olot i té la seva culminació en el surrealisme de Salvador Dalí.

L'art contemporani, per la seva banda, té una expressió magnífica en el Parc Art de Cassà de la Selva, que ens ofereix una síntesi genial entre escultura contemporània i natura.

SAL VA DOR DALÍ

Salvador Dalí (1904-1989) fou un important artista del moviment surrealista que, en la primera meitat del segle xx, va sacsejar el món de la pintura, la literatura, el cinema i altres arts.

Amb una forta personalitat que resultà clau en la cultura contemporània, i convertit en geni universal, el pintor és un magnífic exemple d'home arrelat a una terra, l'Empordà, a un paisatge, el del cap de Creus, al nord de la Costa Brava, i a unes tradicions, les catalanes.

Nascut a Figueres, va estudiar a l'Escola de Belles Arts de Madrid, on va entrar en contacte amb tot un seguit de personalitats emergents i intel·lectuals de l'època, com el cineasta Luis Buñuel o el poeta Federico García Lorca. Artista apassionat, va descobrir el cubisme, el futurisme, la pintura metafísica i el món de la fotografia i el cinema, i en va explorar totes les possibilitats.

Després d'exposar a Barcelona el 1925 i a Madrid el 1926, va marxar a París per conèixer Picasso, i allí va entrar en contacte amb el moviment surrealista.

Dalí estiujava a Cadaqués, localitat d'origen del seu pare, i va aconseguir atraure a aquest lloc, aleshores perdut i solitari, els seus amics de Madrid i París, entre els quals Paul Eluard, que hi va anar amb la seva esposa Gala. Des d'aquell moment, Dalí i Gala van establir una curiosa simbiosi que perdurà al llarg dels anys, fins a la seva mort.

Enfrontat amb el moviment surrealista, el 1940 Dalí s'establí als Estats Units, país en el qual va desenvolupar tot el seu geni creatiu i aconseguí un èxit considerable que va ultrapassar l'àmbit de la pintura per endinsar-se en la moda, la publicitat o el disseny de vestuaris i decorats per a diversos ballets.

Però Dalí no es va desvincular mai dels seus orígens i, coincidint amb el seu moment de màxima esplendor com a creador, va comprar unes cases de pescadors a la petita badia de Portlligat,

a tocar de Cadaqués, i les convertí en la seva casa i taller. A partir d'aleshores, el matrimoni va alternar les estades a la seva residència de la Costa Brava amb els viatges a les ciutats de París i Nova York, veritables capitals mundials de l'art.

Finalment, ja en el darrer tram de la seva vida, Dalí va optar per instal·lar-se de manera definitiva a l'Empordà. Fou aleshores quan va comprar i regalar a la seva esposa el castell de Púbol, complint així la promesa que li havia fet en certa ocasió de convertir-la en «reina d'un castell». Des d'aquell moment, el castell, situat al municipi de la Pera, prop de la Bisbal d'Empordà, esdevingué el refugi de Gala, un lloc al qual «diuen» el pintor no podia accedir sense el permís escrit de la seva dona.

El 1974, Dalí va fer realitat un dels seus somnis en obrir a Figueres el Teatre-Museu Dalí. El museu, que és una obra més del geni, ja que fou concebut i dissenyat per ell mateix, conté un ampli ventall de peces que descriuen tota la trajectòria creativa de l'artista empordanès. Avui dia és un dels museus més visitats de l'Estat espanyol i referència obligada per a tothom qui vulgui entendre l'evolució de l'art del segle xx.

Després de la mort de Gala i, al cap d'uns anys, del mateix Salvador Dalí es constituí la Fundació Gala-Salvador Dalí, que, entre altres funcions, s'encarrega de gestionar els tres espais de l'anomenat Triangle Dalinià: el Teatre-Museu Dalí de Figueres, la Casa-Museu Castell Gala Dalí de Púbol i la Casa-Museu Salvador Dalí de Cadaqués. Aquests tres indrets emblemàtics ofereixen al visitant la possibilitat d'aprofundir en la personalitat artística i humana del pintor, tot gaudint del magnífic entorn de l'Empordà.

Recórrer el Triangle Dalinià és la millor manera d'entendre per què els paisatges de la Costa Brava foren sempre motiu d'inspiració per al geni i de comprovar fins a quin punt les tradicions de l'Empordà han passat, mitjançant les seves obres, a formar part de l'imaginari artístic universal.

EL TRIANGLE DALINIÀ

• Fitxa tècnica

VALOR CULTURAL

La ruta permet seguir els passos de Salvador Dalí, mestre del surrealisme, a través de tres espais que, gràcies al treball de la Fundació Gala-Salvador Dalí (www.salvador-dali.org), reproduïxen fidelment la vida i l'obra del pintor.

TIPUS DE RUTA

Lineal.

RECORREGUT DE LA RUTA PRINCIPAL

130 km.

INICI

Figueres.

• Introducció a la ruta

El pintor Salvador Dalí és un dels mestres del surrealisme i, sens dubte, un dels artistes més importants del segle xx. Nasqué a la població de Figueres, en la qual hi ha un museu que acull gran part de la seva obra, va viure molts anys a Portlligat, prop de Cadaqués, en ple cap de Creus, on tenia establert el taller i la casa. Dalí és un dels genis que més inspiració han buscat en el paisatge per crear la seva obra, i les roques, el mar i el relleu feréstec del cap de Creus sempre han estat molt presents en la seva producció. La ruta passa també pel castell de Púbol, la casa que Dalí va regalar a la seva dona Gala.

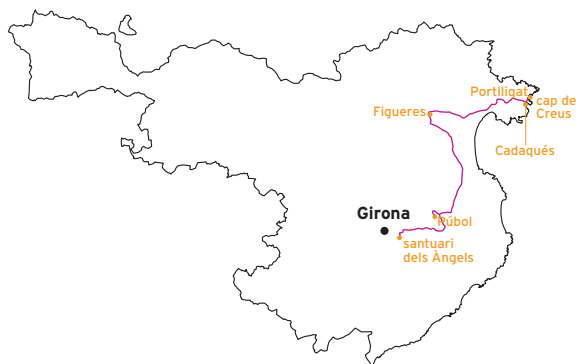
1 FIGUERES

Capital de l'Alt Empordà –una de les comarques més antigues de la història de Catalunya, com ho demostren els nombrosos monuments megalítics que trobem a la serra de l'Albera i el considerable llegat romànic de la zona–, Figueres és també la ciutat més important al nord de Girona. Els nombrosos atractius culturals que ofereix fan que mereixi una visita detinguda: a banda del Museu Dalí, a la mateixa vila cal destacar el Museu del Joguet de Catalunya, el Museu de l'Empordà, amb notables col·leccions d'arqueologia, art i història locals, i el Museu de la Tècnica de l'Empordà. De gran interès resulta així mateix la visita al castell de Sant Ferran, una fortalesa impressionant construïda entre els anys 1753 i 1772 (vegeu ruta 9). Figueres també té diversos edificis modernistes remarcables, una rica vida cultural i una important zona de comerç, així com diversos mercats (fruita i verdura, roba, brocanters).

2 TEATRE-MUSEU DALÍ

Situat al centre de Figueres, molt a prop de la Rambla, el Museu Dalí és un dels més visitats de tot Espanya. Es tracta, sens dubte, de la gran obra de Salvador Dalí, que hi va treballar durant més de deu anys i en va dissenyar els detalls més mínims. Seva fou igualment la idea de coronar l'edifici amb una estructura reticular en forma de cúpula que, amb el temps, s'ha convertit en un dels símbols de la ciutat. L'artista també va crear un conjunt d'obres, pintures, escultures i instal·lacions

• Descripció de la ruta

monumentals pensades específicament per ser exposades al museu, com ara la sala Mae West, la sala Palau del Vent o el *Cadillac plujós*. El museu s'estructura en tres espais: el Teatre-Museu pròpiament dit, format per un vell teatre incendiat que Dalí va convertir en espai expositiu; el grup de sales, resultat de les progressives ampliacions, on s'exposen nombroses obres del llegat de l'artista, i les sales d'exposició Dalí-Joies, en les quals es presenten trenta-set joies d'or i pedres precioses dissenyades pel mestre.

El museu conté un ampli ventall d'obres que descriuen la trajectòria creativa del pintor, des de les primeres experiències artístiques (impressionisme, futurisme, cubisme, etc.) i les creacions surrealistes fins a les obres dels últims anys de la seva vida.

Per tot això, la visita al Teatre-Museu representa una oportunitat excepcional per endinsar-se en el món únic i captivador de Salvador Dalí.

De Figueres sortim per la C-260 cap a Castelló d'Empúries i Roses. Abans d'arribar a Roses, la GI-614 ens porta a Cadaqués.

3 CADAQUÉS

Volta de d'un paisatge extraordinari i posseïdora d'algunes de les cales més boniques i tranquil·les de la Costa Brava, la població de Cadaqués ha esdevingut un centre artístic de primer ordre gràcies als pintors i artistes plàstics d'avantguarda que hi han passat o residit seguint els passos de Salvador Dalí, vinculat de sempre a la vila. Val la pena perdre's pels seus carrerons i visitar l'església de Santa Maria. El nucli posseeix un museu d'art, algunes cases modernistes i diverses escultures de Josep Llimona (prestigiós escultor català d'estil entre postromàntic i modernista que va viure a cavall dels segles XIX i XX) ubicades als panteons del cementiri. Cadaqués és un lloc ideal per passar-hi una nit i viure el particular ambient nocturn de la vila.

4 PORTLLIGAT

Un quilòmetre al nord de la població trobem una petita badia que forma una de les cales més boniques de Cadaqués: Portlligat. Salvador Dalí va triar aquest lloc per establir-hi la seva residència i el seu estudi, construïts a partir d'una sèrie de cases de pescadors adquirides per l'artista que, amb la seva estructura laberíntica, són com una obra més del genial pintor. El conjunt conserva mobles i objectes personals de Dalí, com la biblioteca i el seu taller.

Cal concertar la visita amb antelació trucant al telèfon 972251015.

Des de Portlligat podem agafar la carretera que va al cap de Creus i recórrer alguns dels paisatges que més van inspirar Dalí.

Des de Cadaqués també hi ha un camí de ronda que ofereix molt bones vistes de les cales i que porta fins al far del cap de Creus en poc més d'una hora. És una passejada molt recomanable.

5 CAP DE CREUS

El Parc Natural del Cap de Creus és la primera reserva marítimoterrestre de Catalunya. Es tracta d'una superfície rocosa de més de 450 milions d'anys que la tramuntana ha anat erosionant al llarg dels segles fins a configurar un litoral esquerp de gran bellesa. El paisatge singular del cap de Creus va ser font d'inspiració constant per a Salvador Dalí. Les oficines d'informació del Parc es troben a Sant Pere de Rodes, un impressionant monestir romànic situat dins el municipi del Port de la Selva.

El far del cap de Creus, habilitat ara com a espai d'exposicions, acull dues mostres: una de permanent sobre la flora, la fauna i els valors del Parc i una altra d'itinerant.

Tornem a Figueres per agafar primer l'N-II, després la C-252 i, finalment, la C-31 cap a la Bisbal d'Empordà. Aquesta carretera creua de nord a sud l'interior de l'Alt Empordà i passa per poblacions com Torroella de Fluvià, Viladamat, Verges i Parlavà. Justament a l'altura de Parlavà agafem la GI-643 en direcció a Rupià-Girona per arribar al nucli de la Pera, on es troba el castell de Púbol.

6 PÚBOL

El castell de Púbol va ser un regal de Dalí a la seva esposa Gala, la qual –diuen– li va prohibir que s'hi acostés sense un permís escrit atorgat per ella mateixa. S'hi pot veure una col·lecció d'art, les cambres privades de Gala, una col·lecció de vestits d'alta costura, el famós Cadillac que va pertànyer al matrimoni i la cripta en la qual reposa la musa de l'artista, així com un jardí amb uns estilitzats elefants i una font wagneriana.

Des de Púbol seguim la C-66 cap a la Bisbal. Abans d'arribar-hi, a l'altura del municipi de Corçà, ens desviem per la GIV-6702 per anar cap al santuari de la Mare de Déu dels Àngels.

7 SANTUARI DELS ÀNGELS

En aquest santuari es van casar Gala i Salvador Dalí. Encara que no té gaire interès arquitectònic i cultural, ofereix unes vistes magnífiques de 360 graus sobre pràcticament tota la província de Girona.

